

วิจารณ์และแนะนำหนังสือ

พรทิพย์ โรจนพิทยากร*

Pornthip Rochanapithyakorn

Pakorn Vichyanond. **Capital Market Development in Thailand.**
Bangkok : Thailand Development Research Institute
Foundation, 2002. pp.23. figures, tables.

การพัฒนาตลาดทุนไทยเป็นรายงานที่นำเสนอในการประชุม
นักวิจัย ณ สถาบันวิจัยโนมูระ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่
7-8 มีนาคม 2545

เนื้อหาแบ่งเป็น 7 ตอน เริ่มด้วยวัตถุประสงค์ของผู้เขียนซึ่ง
ต้องการศึกษาการพัฒนาตลาดทุนไทย รวมทั้งตรวจสอบข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ และวิเคราะห์ปัจจัยและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 2
กล่าวถึงการกู้ยืมเงินจากตลาดทุนของภาครัฐบาลและภาคเอกชนตาม
เงื่อนไขของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตอนที่ 3
แสดงให้เห็นความนิยมและขนาดของตลาดทุนโดย
เปรียบเทียบกับสถาบันการเงินภาคเอกชน ซึ่งธุรกิจขนาดย่อมนิยมกู้ยืม
มากกว่า ตอนที่ 4 การผ่อนคลายนโยบายในการออกหลักทรัพย์ ตอนที่
5 จุดอ่อนที่แก้ไขยาก อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ
ตลาดหลักทรัพย์ด้วยความเห็นชอบของรัฐบาลได้ออกนโยบายเชิง
ปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางของการพัฒนาตลาดทุนในอนาคต ผู้เขียนได้ตั้ง
ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในตอนท้ายว่า การออกกฎระเบียบหรือการ
ผ่อนปรนกฎเกณฑ์ ควรต้องคำนึงทั้งผลดีและผลเสีย ถ้ากฎระเบียบเข้มงวด
ธุรกิจขนาดย่อมและนักลงทุนต่างชาติจะผละออกจากตลาดทุนขณะ
เดียวกันถ้าตลาดทุนผ่อนปรนมากไป อาจจะทำให้ภาวะฟองสบู่รอบสองได้

* บรรณาธิการ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

การปฏิรูประบบราชการ : รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government).

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ,
2544. 144 หน้า.

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ คือ การนำบริการต่าง ๆ ของรัฐมาทำการออนไลน์ผ่านระบบเว็บบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นการปฏิรูประบบราชการ เพราะมาตรการปฏิรูปคือการลดและไม่เพิ่มจำนวนข้าราชการโดยไม่ลดงานที่ดำเนินการอยู่ และยังคงต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ดีขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องใช้เครื่องมือสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วย การนำรูปแบบของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยเหลือจะทำให้จำนวนข้าราชการที่ลดลงไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานตามภารกิจ และยังคงดีขึ้นในการให้บริการประชาชนด้วย

ภายในเล่มแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท โดยเริ่มบทแรกด้วยเรื่อง **รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์** โดย ดร.วุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ เป็นการกล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเข้ามาใช้ในภารกิจของรัฐบาล ประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดตั้งระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งตัวอย่างจากประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่นำระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ คือ ประเทศสิงคโปร์ และมาเลเซีย

บทที่ 2 **การดำเนินงานอิเล็กทรอนิกส์ในหน่วยงานรัฐ : บทบาทและความสำคัญ** โดย รศ.ยีน ภู่วรรณ กล่าวถึง บทบาทและความสำคัญของการดำเนินงานให้เกิด e-Government เพื่อให้ประเทศก้าวไปสู่ e-Thailand อันจะทำให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ หรือลดการได้เปรียบของต่างประเทศ สามารถสร้างศักยภาพและการดำเนินการที่เท่าเทียมกัน

บทที่ 3 **การประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ : e-Cabinet** โดย ธนุช ตรีทิพย์บุตร บทความนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการกล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของการประชุมคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันที่มีขั้นตอนสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นตอนก่อนการประชุม 2. ขั้นตอนระหว่างการประชุม และ 3. ขั้นตอนหลังการประชุม กระบวนการประชุมคณะรัฐมนตรีในปัจจุบันสื่อหลักที่ใช้จะเป็นกระดาษแต่จะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เสริมในการนำเสนอข้อมูลในขั้นตอนระหว่างการประชุม และในขั้นตอนหลังการประชุมเพื่อการแจ้งยืนยันมติ การจัดเก็บและสืบค้นทำนั้นซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ยังไม่ครบวงจร อีกทั้งกระบวนการก่อนการประชุมที่ยังใช้กระดาษเป็นส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติและสิ้นเปลืองงบประมาณ กำลังคนและเวลามาก การเก็บรักษาและค้นหาเพื่อการใช้งานในโอกาสต่อ ๆ ไปก็เป็นไปด้วยความยุ่งยาก ดังนั้น จึงเกิดแนวคิดในการปฏิรูประบบการประชุมขึ้นโดยการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในทุกกระบวนการของการประชุม ทำให้เกิดส่วนที่ 2 ของบทความ คือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำเสนอข้อมูลในการประชุมคณะรัฐมนตรี ข้อมูลที่นำเสนอจะปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์หน้ารัฐมนตรีหรืออาจสั่งให้ปรากฏบนฉากหลังห้องไปพร้อม ๆ กัน ทำให้การประชุมคณะรัฐมนตรีสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น บทที่ 4 **ฐานข้อมูลกฎหมายกลางของประเทศ : e-Law** โดยศูนย์ข้อมูลกฎหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กล่าวถึง ความจำเป็นที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต้องจัดทำ e-Law ขึ้นว่า นอกจากเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่จะต้องเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายแก่ประชาชนแล้ว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ยังได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารงานภาครัฐโดยกำหนดให้สำนักงานฯ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางทางกฎหมายของประเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านกฎหมายให้สามารถสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย ดังนั้น ในการดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลทางด้านกฎหมายทั้งจากภายในประเทศและจากต่างประเทศ อีกทั้งต้องติดตามปรับปรุงข้อมูลเหล่านั้นให้ถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งเป็นปัญหาของสำนักงานฯ เนื่องจากข้อมูลมีจำนวนมากและเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว สำนักงานฯ จึงต้องนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดการข้อมูลที่มีอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ ด้านประชาชนก็จะได้รับรู้กฎหมายที่เท่าเทียมกับภาครัฐ อันจะทำให้ประชาชนเข้าใจในกลไกการบริหารบ้านเมืองของรัฐ บทที่ 5

งานทะเบียนราษฎรอิเล็กทรอนิกส์ : e-Registration โดยศูนย์ประมวลผลการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กล่าวถึง ความเป็นมา การดำเนินการ และประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการที่กรมการปกครองได้นำเอาระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการปรับปรุงระบบการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึง รูปแบบของการให้บริการ e-Registration ประเภทของการให้บริการ e-Registration ตลอดจนแนวโน้มในการพัฒนา e-Registration ด้วย นับเป็นเอกสารวิชาการที่ช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของภาครัฐได้อย่างดีเล่มหนึ่ง

การสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2545 ครั้งที่ 25 เรื่อง **ห้าทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย** จัดโดย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 12 มิถุนายน 2545 ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 1 เล่ม.

ประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและสังคมมาเป็นเวลาหลายสิบปี ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ. 2504 มาจนถึงปัจจุบันซึ่งอยู่ในช่วงแผนฯ ฉบับที่ 9 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างมาก แต่ถึงกระนั้นความยากจนก็ยังคงอยู่ และช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนก็เพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมก็ถูกทำลายมากขึ้น สังคมก็เกิดปัญหาที่สลับซับซ้อนมากมาย อะไรเป็นสาเหตุให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างที่เป็นอย่างนี้ ทั้ง ๆ ที่มีการวางแผนพัฒนาอย่างดี

เพื่อศึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาดังกล่าว คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี ครั้งที่ 25 เรื่อง “ห้าทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย” ขึ้น เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2545 ณ หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แต่ก่อน

หน้านั้นอาจารย์ของคณะฯ ได้ศึกษาวิจัยในมิติต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 8 ฉบับ และได้ครอบคลุมไปถึงการคาดการณ์สำหรับช่วงแผนฯ 9 และ 10 ด้วย ซึ่งในการสัมมนาครั้งนี้ได้มีการเสนอบทความวิจัยดังกล่าวแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาเพื่อให้มีการทบทวนและสรุปบทเรียนจากกระบวนการและผลของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมาอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวคิดและยุทธศาสตร์ด้านนโยบายและแผนสำหรับการพัฒนาที่สมบูรณ์และยั่งยืนต่อไป

เอกสารประกอบการสัมมนาในครั้งนี้เป็นการรวบรวมบทความวิจัยที่อาจารย์ของคณะฯ ได้ศึกษาไว้ซึ่งประกอบด้วย บทความที่ 1 *ภาพรวมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยในรอบ 5 ทศวรรษที่ผ่านมา* โดย ศ.ดร.อภิชัย พันธเสน บทความที่ 2 *ห้าทศวรรษของแผนพัฒนาการเกษตรและการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรของไทย* โดย ผศ.ภราดร ปริตาคักดี และ ผศ.ดร.ปีทมาวดี โพชนุกูล ชูชุกี บทความที่ 3 *คุณภาพชีวิตของคนไทยในรอบ 5 ทศวรรษ* โดย รศ.ดร.สมชาย สุขสิริเสรีกุล บทความที่ 4 *ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในช่วงสี่ทศวรรษของการพัฒนาประเทศ : 2504-2544* โดย รศ.ดร.ปราณี ทินกร บทความที่ 5 *การค้าระหว่างประเทศของไทยในรอบ 50 ปี : เหลียวหลังแลหน้าอย่างพินิจพิเคราะห์* โดย ผศ.ดร.สมบูรณ์ ศิริประชัย บทความที่ 6 *สถาบันการเงินและการพัฒนาตลาดเงินและทุนในรอบ 5 ทศวรรษ* โดย ผศ.ดร.วิมุต วานิชเจริญธรรม, อ.ศุภชัย ศรีสุชาติ และ อ.ฉันทัทิมพรรณ และสุดท้ายบทความที่ 7 *การพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีของไทยในรอบห้าทศวรรษ* โดย ผศ.ดร.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม และ อ.พีระ เจริญพร

จึงเป็นเอกสารที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องราวของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบัน เพราะมีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในทุกแง่มุม

นิตยา เงินประเสริฐศรี และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องความเหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : บทสะท้อนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2545. 150 หน้า.

การกระจายอำนาจทางการศึกษาจำแนกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การแบ่งอำนาจ (deconcentration) การมอบอำนาจ (delegation) และการถ่ายโอนอำนาจ (devolution) ใน 3 รูปแบบนี้ การถ่ายโอนอำนาจทางการศึกษาเป็นการกระจายอำนาจที่สมบูรณ์มากที่สุด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปีพุทธศักราช 2540 ได้ระบุให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจคือ **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542** วัตถุประสงค์คือ การถ่ายโอนภารกิจบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่ท้องถิ่น พร้อมทั้งระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่จัดการศึกษา (มาตรา 16-19) ในขณะเดียวกัน **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** มาตรา 41 และ 42 ได้ระบุให้ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น” ทั้งนี้ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 130 แห่ง จากที่มีอยู่ทั้งหมด 7,953 แห่ง รับผิดชอบจัดการศึกษาอยู่แล้วได้แก่ กรุงเทพมหานคร เทศบาล และเมืองพัทยา ยังเหลือองค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว และองค์กรบริหารส่วนตำบลซึ่งจะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาของตนเอง ฉะนั้น เพื่อให้การถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประสบความสำเร็จ คณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์คือ

1) เพื่อวิเคราะห์นโยบายการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เพื่อเสนอทางเลือกและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัยนำเสนอทั้งหมด 6 บท เริ่มด้วยบทนำ กล่าวถึงปัญหาที่ต้องการคำตอบ วัตถุประสงค์ของการศึกษา นิยามศัพท์ กรอบแนวคิดของการศึกษา และวิธีศึกษา บทที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เชิงกฎหมาย และนโยบายจากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ บทที่ 3 เป็นการสะท้อนความคิดเห็นของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความพร้อม ความต้องการ และความเหมาะสมของการถ่ายโอน โดยประมวลผลจากข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายและทางเลือกในการกระจายอำนาจทางการศึกษา ภายใต้เงื่อนไขความพร้อมและความต้องการของสังคมไทย ผลสรุปของงานวิจัยชี้ให้เห็นว่านโยบายการกระจายอำนาจในรูปแบบการถ่ายโอนอำนาจ ยังไม่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยขณะนี้ ฉะนั้นควรเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกด้านก่อนจะให้ดำเนินการจัดการศึกษาของท้องถิ่นในอนาคต

ศุภชัย พานิชภักดิ์. **บทบาทไทยในเวทีเศรษฐกิจโลก**. กรุงเทพฯ : กระทรวงพาณิชย์, 2544. 364 หน้า.

เป็นการรวบรวมปาฐกถาพิเศษ บทความ และคำกล่าวในที่ประชุมสัมมนาในโอกาสต่าง ๆ นับตั้งแต่ครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จนถึงปีพุทธศักราช 2543

เนื้อหาแบ่งเป็น 4 ตอน เริ่มจากตอนแรก **ภาพรวมเศรษฐกิจ** เป็นมุมมองภาวะเศรษฐกิจในช่วงเกิดวิกฤตการณ์ฟองสบู่ แนวทางแก้ไขและฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจ เรื่องที่น่าสนใจคือ “เศรษฐกิจไทยแลไปข้างหน้า” ปาฐกถาพิเศษเนื่องในการสัมมนาซึ่งจัดโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2543 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ ตอนที่ 2 ว่าด้วยเรื่อง **เศรษฐกิจรายสาขา** เป็น

ความเกี่ยวพันของ “เศรษฐกิจกับค่าเงินบาทต่ออุตสาหกรรมอัญมณี” “บทบาทของกิจการปลูสดั้วกับการพัฒนาเศรษฐกิจ” และ “วิทยาศาสตร์จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างไร” นอกจากนี้บทความเรื่อง “ความต้องการของผู้ใช้ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งที่ 2” เป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมานาน และขณะนี้ได้ข้อสรุปว่าท่าอากาศยานสากลกรุงเทพฯ แห่งที่ 2 เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้น ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สนามบินหนองงูเห่า) จึงถูกเร่งรัดการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในปีพุทธศักราช 2547 ตอนที่ 3 เป็นเรื่อง **การค้าระหว่างประเทศ** เรื่องเด่นคือ “การค้าเสรีผลดีต่อไทยจริงหรือ” “WTO ณ วันนี้” และ “ผลกระทบภายใต้ข้อผูกพัน WTO” รวมทั้ง “การเจรจาการค้าสินค้าเกษตรรอบใหม่” คงต้องยอมรับว่า ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าระหว่างประเทศในระดับแนวหน้าของไทย การได้รับเสนอชื่อและรับเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่องค์การการค้าโลก และจะเข้าดำรงตำแหน่งในเดือนกันยายน 2545 เป็นเครื่องยืนยันถึงความสามารถด้านการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างดี ตอนที่ 4 กล่าวถึง **ปัจจัยทางการแข่งขัน** ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ปาฐกถาที่น่าสนใจคือเรื่อง “พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 : ใครได้ใครเสีย?” และบทความพิเศษ เรื่อง “กฎหมายการทุ่มตลาดตามกรอบ WTO” ตอนท้ายของหนังสือกล่าวถึงประสบการณ์และหลักการในการดำเนินชีวิตของ ดร.ศุภชัย พานิชภักดิ์ จนประสบความสำเร็จในชีวิต รวมทั้งประวัติโดยย่อของท่าน ฉะนั้น ผู้ที่สนใจศึกษาปัญหาเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ จะได้รับประโยชน์จากสาระของหนังสือเป็นอย่างมาก

อมรวิชัย นาคทรพรพ และคณะ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัย
และพัฒนาระบบประกันคุณภาพสำหรับสถาบันอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2545. 315 หน้า.

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยประกาศนโยบายและ
แนวทางปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำให้
เกิดการตื่นตัวภายในสถาบันอุดมศึกษา หลายฝ่ายได้ร่วมกันคิด

พิจารณารูปแบบของการประกันคุณภาพ ขณะนี้ภาพของการประกันคุณภาพการศึกษาของไทยก็ได้ปรากฏเป็นรูปธรรมมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ยังไม่ชัดเจน ยังต้องการการเติมเต็มและดัดแปลงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หลายกลยุทธ์กำลังอยู่ในกระบวนการคิดของนักประกันคุณภาพการศึกษา ระบบและวิธีการทำงานประกันคุณภาพที่แสดงความเป็นไทยเป็นสิ่งที่ทุกคนกำลังแสวงหาและพัฒนาอยู่

หนังสือเล่มนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งหลาย ๆ ฝ่ายได้ร่วมกันลงมือทำอย่างจริงจังเพื่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพเพื่อให้การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ

ภายในเล่มแบ่งออกเป็น 8 บท เริ่มต้นด้วย บทที่ 1 ความนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่เป็นในลักษณะการจัดเสวนาเพื่อประมวลข้อคิด บทเรียน และข้อเสนอแนะใน 6 หัวข้อ วิธีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

1. การวิจัยเชิงกรณีศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์เฉพาะด้านทั้งหมด 12 กรณี และจัดทำเป็นบทความ 12 บทความ

2. การจัดเสวนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์แต่ละด้านโดยจัดในรูป “เสวนาประกันคุณภาพ” (QA Forum) จำนวน 6 ครั้ง แต่ครั้งจะมีการนำเสนอบทความเชิงกรณีศึกษาพร้อมทั้งการให้ข้อวิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เฉพาะด้านและสรุปเน้นยุทธศาสตร์ภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพสำหรับสถาบันอุดมศึกษา และ

4. การจัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญ 1 ครั้ง โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรับฟังและให้ข้อเสนอแนะผลการศึกษาทั้งในส่วนยุทธศาสตร์ภาพรวม และยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน

บทที่ 2 **ยุทธศาสตร์การนำระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 มาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 1 ซึ่งนำเสนอกรณีศึกษาของสถานศึกษา 3 แห่งที่นำ ISO 9000

มาใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี ศ. น.พ.อดุลย์ วิริยะเวชกุล เป็นผู้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 3 **ยุทธศาสตร์การนำผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) มามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 2 ซึ่งนำเสนอกรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่นำยุทธศาสตร์การนำผู้มีส่วนได้เสียมาใช้ในโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพของมหาวิทยาลัย โดยมี คุณศิระ บุญยะภิตา ผู้จัดการฝ่ายบุคคล บริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาษไทย จำกัด เป็นผู้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4 **ยุทธศาสตร์การจัดรายงานศึกษาตนเอง (Self-study)** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 3 ซึ่งนำเสนอกรณีศึกษาของสถานศึกษา 3 แห่งที่ทำ SSR คือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก โดยมี ดร.สมหวัง พริยานุวัฒน์ เป็นผู้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 5 **ยุทธศาสตร์การให้เพื่อนร่วมวิชาชีพจากภายนอกร่วมประเมิน (External Peer Review) ในงานประกันคุณภาพการศึกษา** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 4 ซึ่งนำเสนอกรณีตัวอย่างของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้เพื่อนร่วมวิชาชีพเข้ามามีส่วนในงานประกันคุณภาพ โดยมี นายแพทย์เฉลิม วราวิทย์ และ ดร.ศิริพร ตันติพลูวินัย เป็นผู้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 6 **ยุทธศาสตร์การใช้ข้อมูลสารสนเทศและดัชนีบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ (Performance indicators)** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 5 ซึ่งนำเสนอกรณีศึกษาของ 3 สถาบันอุดมศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี ดร.ถวัลย์วงศ์ ไกลโรจนานันท์ เป็นผู้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 7 **ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมงานประกันคุณภาพ** เป็นการเสวนาประกันคุณภาพครั้งที่ 6 เป็นการเสนอบทความเรื่อง การตัดสินใจทางการเงินกับการประกันคุณภาพ ของ

ศ. น.พ.อดุลย์ วีริยเวชกุล โดยมี คุณพรทิพย์ กาญจนนิตย์ เป็นผู้วิจารณ์
และให้ข้อเสนอแนะ

ส่วนบทสุดท้ายบทที่ 8 เป็น **สรุปบทเรียนการประกันคุณภาพ**
ที่ได้มีการเสวนาผ่านมาทั้ง 6 ครั้ง

นับว่าเป็นผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาที่
สามารถนำยุทธศาสตร์แต่ละด้านไปกำหนดเป็นแนวทางในการวางแผน
ของการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันได้ต่อไป

